

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F.J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 273. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg10-shoot-idm140342679872432/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

NOTER

- er en Mand af Ære og dyb Fromhed, og som vil skænke Gud det han fratager Verdens). - *Regularitet*, Regelmæssighed.
- S. 73. *Liquidationer*, Afregning. - *Balance-Regning*, Opgørelse, hvor Debet og Kredit gaar lige op. - *Pagina*, Side. - *forargelige*, anstødelige. - *in mente*, lat. i Tankerne.
- S. 74. *særdeles*, speciel. - *Vincitur etc.*, En Kætter betvinges med Ord, en Fanatiker med (lægende) Urter, men en Ugudelig ved Pisk almec. - *toe*, vaske. - *Erindringer*, Paalæg, Formaninger. - *Lectier*, Klasser. - *Mesterlectie*, øverste Klasse (der var Mesterens, dvs. Rektorens Klasse). - *conjugere Amo*, bøje det lat. verbum amo, jeg elsker. - *nedrige*, underste. - *Subjectum*, Individ. - *af en Hændelse*, tilfældigvis.
- S. 75. *Oratores*, lat. Talere. - *uformelige*, formlose. - *Pomerantzter*, Appelsiner. - *Demosithenes* (383-322 f. Kr.), athensk Taler og Politiker. - *Quintus Curtius* (1. Aarh.), romersk Historiker. I hans Aleksander den Stores Historie er indlagt talrige fingerede Taler. - *Genier*, Begavelser. - *Persvasioner*, Over-talser. - *Hæretici iudicii et voluntatis*, lat. Kættere af Over-læg og af Frivillighed. - *applicere*, anbringe. - *Uskiansomhed*, Uforstandighed.
- S. 76. *Syllogismer*, logiske Slutninger. - *Skak Abbas*, Abbas 1. den Store, Shah af Persien 1586-1628. Jøder forveksles her med Benjaner. - *Petrus Alexiowitz*, Peter den Store (Alexis' Søn), russisk Tsar (1672-1725).
- S. 77. *insinuere sig*, indsmigre sig. - *jeg for min Part anseer dem*; Holberg har herefter vistnok glemt: ikke. - *consistere*, egl. staa fast; bestaa. - *Moscovien*, Rusland. - *Hubert Dovchouse*, Hubert Duifhuis (1531-81), Præst i Utrecht. - *Locke*, John (1632-1704), eng. Filosof. L. skrev 1669-70 en Grundlov for Kolonien Carolina i Nordamerika.
- S. 78. *China Chinæ*, Kinabark, Kina. - *illuminerede*, som modtager Erkendelse gennem Aabenbaring, Inspiration. - *den sorte Galde*, antoges frembragt af Milten og at bevirke Melankoli eller Vrede. - *Apotheker-Recepter*, Lægemidler.
- S. 79. *Remise*, remis, uafgjort (i Skak). - *Corpora*, lat. Legemer. - *Statica*, Statik, Læren om Kræfternes Ligevægt. - *Udkomst*, Udkomst, Udvej. - *paa udveje*, paa Vildspor. - *lided*, afholdt. - *Vapeurs*, fr. nervøse, hysteriske Anfald. - *expresse*, udtrykkeligt.
- S. 80. *ubilligt*, urimeligt. - *Paroxysmus*, Anfald; voldsom Lidenskab. - *grave*, rette Anklage mod. - *Regiering*, Styret. - *Qværker*, Medlem af et i England i 17. Aarh. stiftet, kristent Samfund uden teologisk System, men baaret af intuitiv Mystik. P. Gr. a. Forfølgelser grundede Kværkerne Koloni i Pennsylvania 1682. - *actionere*, tiltale, sagsøge.